УДК 796.032(477.61)"19"

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-2(340)-2-225-231

Павлюк Олена Михайлівна,

кандидат педагогічних наук, доцент;
доцент кафедри олімпійського та професійного спорту
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Старобільськ, Україна.
ep290477@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-1779-0232>

Брусак Олександр Михайлович,

старший викладач кафедри олімпійського та професійного спорту,
заступник директора навчально-наукового інституту фізичного
виховання і спорту з соціально-гуманітарної роботи
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Старобільськ, Україна.
brusakaleks@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2560-492X>

ПЕРЕМОЖЦІ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Однією з актуальних проблем сучасного олімпійського руху є проблема підвищення ефективності системи олімпійської підготовки, оскільки перемоги на олімпійській арені у більшості країн розглядаються як фактор престижу нації. Ця проблема набула особливої актуальності для олімпійського руху України у зв'язку зі зниженням результатів участі збірних команд в Олімпійських іграх (О. Вацеба, 2002).

Луганська область славиться давніми спортивними традиціями. Всьому світу відомі імена учасників та призерів Олімпійських ігор нашого краю. На Олімпійських іграх ними завойовані золоті, срібні та бронзові медалі.

Аналіз літературних джерел свідчить, що дослідження різних аспектів функціонування олімпійського руху привертає увагу досить широке коло як українських, так і зарубіжних дослідників. Так, В. Платонов вивчав особливості становлення та розвитку олімпійського руху; М. Булатова досліджувала економічні проблеми і тенденції глобалізації та комерціалізації сучасного олімпійського спорту; Ю. Зайдовий розглядав специфіку розвитку олімпійського руху в Україні в перші роки державної незалежності (В. Платонов, 2009; Ю. Зайдовий, 2003).

Однак, наявні наукові дані не дають можливості повною мірою

дослідити спортивні традиції й в історичному контексті згадати відомі імена учасників та призерів Олімпійських ігор Луганської області. Виходячи з цього нами було обрано наступну тему наукового дослідження: «Переможці Олімпійських ігор другої половини ХХ століття: історія і сучасність Луганської області».

Метою статті є висвітлення маловідомих фактів щодо здобутків призерів Олімпійських ігор Луганської області другої половини ХХ століття.

Нам імпонує думка М. Булатової, яка зазначила, що олімпійська освіта – це багаторівневий спеціально організований педагогічний процес формування гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму (Булатова, 2015).

Відправною точкою для Луганської області на Олімпійських іграх можна вважати Рим. Починаючи з 1960 року у складі збірної СРСР (пізніше СНД і України) обов'язково були представники Луганської області. Там же, на XVII Олімпійських іграх в 1960 році (Італія, Рим), було завойовано і першу медаль – срібну, зі стрибків у висоту. Її володарем став Валерій Брумель.

Наступні XVIII Олімпійські ігри 1964 року (Японія, Токіо) подарували нам першого олімпійського чемпіона. Микола Чужиков став переможцем у веслуванні на байдарці-четвірці (1000 м) й з трьома партнерами впевнено завоював золоту медаль (Олімпійські чемпіони. Інтернет джерело).

Не залишилася Луганська область без нагороди і на XIX Олімпійських іграх в 1968 році (Мексика, Мехіко). Золоту медаль отримав волейболіст Володимир Беляєв.

1972 рік відомий для любителів спорту Луганської області завдяки футбольній команді «Зоря», яка стала чемпіоном СРСР. В олімпійській збірній СРСР були чотири футболісти із зазначеної футбольної команди. На XX Олімпійських іграх в 1972 році (Німеччина, Мюнхен) В'ячеслав Семенов, Юрій Єлисеєв, Анатолій Куксов, Володимир Онищенко здобули бронзові нагороди (Г. Жданова, 2008).

XXI Олімпійські ігри 1976 року (Канада, Монреаль) подарували Луганській області ще одного олімпійського чемпіона. Анатолій Чуканов став переможцем в велоспорті (велошосе, командна гонка, 100 км). Крім олімпійської медалі в колекції Анатолія Олексійовича є «золото» чемпіонату світу, він зміг підкорити і «Тур де Франс». Після завершення спортивної кар'єри працював тренером. З 1992-го по 1997-й рік тренував національну збірну Мексики (В. Платонов, 2009).

Наступні XXII Олімпійські ігри 1980 року (Росія, Москва) запам'яталися, тим, що збірна Радянського Союзу завоювала рекордну для себе кількість золотих медалей – 80. Знову не обійшлося без наших земляків. Волейболісти Луганщини Валерій Кривов і Федір Лащонов в

складі збірної команди СРСР завоювали олімпійське «золото» (Олімпійські чемпіони. Інтернет джерело).

Ще одну нагороду отримала Тетяна Скачко. З результатом 7,01 м вона стала бронзовим призером у змаганнях зі стрибків у довжину.

На XXIV Олімпійських іграх в 1988 році (Південна Корея, Сеул) легкоатлети Луганщини завоювали три золоті медалі. Віктору Бризгіну разом зі своїми партнерами вдалося досягти феноменального результату в естафеті 4x100 м, перемогти самих американців. Все вирішила втрата палички в півфіналі, через яку американці залишилися за бортом фінального забігу. Луганчанин Віктор Бризгін одним з останніх брав естафетну паличку і в підсумку став одним з тих, хто здобув сенсацію сеульської Олімпіади. Це була перша перемога радянських легкоатлетів в естафетному бігу 4x100 м (Г. Жданова, 2008).

Ще дві медалі вищої проби завоювала Ольга Бризгіна. Спортсменка почала займатися легкою атлетикою з 6-го класу. У Сеулі вона спочатку стала першою на дистанції 400 метрів, а потім і в естафеті 4x400 м.

XXV Олімпійські ігри 1992 року (Іспанія, Барселона) стали найуспішнішими для Луганської області. Нашим спортсменам в складі Об'єднаної команди вдалося завоювати десять медалей: чотири золотих, п'ять срібних і одну бронзову. На верхню сходинку п'єдесталу пошани в третій раз піднялася Ольга Бризгіна, яка привела до перемоги естафетну команду на дистанції 4x400 м. В особистому заліку вона стала срібною призеркою (В. Платонов, 2009).

Першу медаль в Барселоні отримав наш земляк Олег Кучеренко. Йому скорилася вища сходинка олімпійського п'єдесталу вже в перший день Олімпіади. Спортсмену не було рівних у змаганнях з греко-римської боротьби.

В цей день на честь переможця вперше пролунав гімн незалежної України. Ще сім медалей завоювали наші гімнасти Григорій Місютін і Ігор Коробчинський. У складі збірної команди СНД вони стали чемпіонами.

На XXVI Олімпійських іграх в 1996 році (США, Атланта) українські спортсмени вперше виступили вже окремою командою. Від Луганської області в складі української збірної участь в Олімпіаді брали 19 спортсменів. Як і чотири роки тому, порадували своїх уболівальників гімнасти. Ігор Коробчинський і Григорій Місютін знову стали призерами Олімпійських ігор. На цей раз в активі кожного – бронзова медаль. Ще одним призером став також гімнаст Олександр Світличний, на рахунок якого також бронза.

Через чотири роки на XXVII Олімпійських іграх в 2000 році (Австралія, Сідней) гімнасти продовжили свої вдалі виступи. У складі збірної України Олександр Світличний і Олександр Береш отримали срібні медалі, пропустивши вперед лише китайців. Олександр Береш вдалося здобути бронзу в особистих змаганнях. Призеркою стала і Ірина Янович – третє місце у велоспорті (Г. Жданова, 2008).

Отже, золоті сторінки в літопис спорту Луганської області вписали учасники та призери Олімпійських ігор. Більшість наших співвітчизників продовжили свою спортивну діяльність в статусі тренерів. Сергій Бубка під час візиту з президентом України на Луганщину відвідав спортивні об'єкти області, зокрема, тренувальну базу у м. Кременна, на якій у різні роки до своїх олімпійських тріумфів готувалися і продовжують тренуватися чимало Олімпійських чемпіонів та зірок спорту. Нині представники Луганської області завоювали 3 олімпійські ліценції для участі в XXXII Олімпійських іграх у Токіо – дві у стрибках у воду та одну у спортивній гімнастиці.

На сьогодні, попри всі труднощі – непросту ситуацію на Луганщині й у всьому світі, Луганська область має славні олімпійські традиції. У форматі відеоконференції на X Асамблеї Луганського обласного відділення Національного олімпійського комітету України, в якій взяв участь президент НОК України, Олімпійський чемпіон Сергій Назарович Бубка було зазначено, що Луганська область активно залучає підростаюче покоління до провадження всеукраїнських проектів НОК, оцінено креативний, організаційний підхід до реалізації власних заходів відділення, таких як, наприклад, «Брейн-ринг – Луганщина олімпійська» чи пізнавальна вікторина «Спортивна країна» серед закладів дошкільної освіти області (НОК України, 2021).

Таким чином, в процесі дослідження встановлено, що відправною точкою для Луганської області на Олімпійських іграх можна вважати Рим, де Валерієм Брумелем було завойовано першу медаль. Олімпійські ігри впродовж другої половини XX століття були не менш вдалим для наших спортсменів.

Всім відомі прізвища призерів Олімпійських ігор з Луганської області й початку XXI століття, а саме: Андрія Сердінова, Тетяни Терещук-Антипової, Олександра Воробйова, Лесі Калитовської, Вікторії Терещук та ін. Однак це питання та участь спортсменів Луганської області в XXXII Олімпійських іграх (Японія, Токіо) буде висвітлено в подальших наукових дослідженнях.

Список використаної літератури

- 1. Вацеба О.** Передумови утворення НОК України. *Фізична культура, спорт та здоров'я – нова епоха, нова генерація: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Миколаїв: МДПУ, 2002. С. 24–28.
- 2. Платонов В. Н.,** Булатова М. М., Бубка С. Н. [и др.] Олимпийский спорт / под общ. ред. В. Н. Платонова. Киев: Олимпийская литература, 2009. Т. 1. 736 с.
- 3. Зайдовий Ю.** Особливості входження України в міжнародний олімпійський рух (на прикладі участі в Іграх XXV Олімпіади 1992 року). *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. праць; за ред. С. С. Єрмакова*. Х.-Л.: ХДАДМ (XXII), 2003. №15. С. 159–163.
- 4. Олімпійські чемпіони.** Режим доступу: <http://nos->

ukr.org/olympic/winners/gold/. **5. Жданова Г. П.,** Макарова А. В., Малишева А. М. та ін. Видатні особистості Луганщини: довідник. Луганськ: Світлиця, 2008. 84 с. **6. Булатова М.** Система олімпійського образования в Украине. *Наука в олимп. спорте*. 2015. №2. С. 5–9. **7. Національний** олімпійський комітет (НОК) України. URL: <http://noc-ukr.org/news/21147/> (дата звернення: 01.02.2021).

References

- 1. Vatseba, O.** (2002). Peredumovy utvorennia NOK Ukrainy [Prerequisites for the formation of the NOC of Ukraine]. *Fizychna kultura, sport ta zdorov'ia – nova epokha, nova heneratsiia – Physical culture, sports and health – a new era, a new generation*. (pp. 24–28). Mykolaiv: MDPU [in Ukrainian]. **2. Platonov, V. N.,** Bulatova, M. M., & Bubka, S. N. (2009). Olimpijskij sport [Olympic sports]. Vols. 1. Kiev: Olimpijskaya literatura [in Russian]. **3. Zaidovy, Y.** (2003). Osoblyvosti vkhodzhennia Ukrainy v mizhnarodnyi olimpijskyi rukh (na prykladi uchasti v ihrakh XXV Olimpiady 1992 roku) [Peculiarities of Ukraine's entry into the international Olympic movement (on the example of participation in the Games of the XXV Olympiad in 1992)]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu – Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports*, 15, 159–163. Kh.-L.: KhDADM (KhKhPI) [in Ukrainian]. **4. Olimpijski** chempiony [Olympic champions]. Retrieved from <http://noc-ukr.org/olympic/winners/gold/>. **5. Zhdanova, G. P.,** Makarova, A. V., & Malysheva, A. M. at all. (2008). Vydatni osobystosti Luhanshchyny: Dovidnyk [Prominent personalities of Luhansk region: Handbook]. Luhansk: Svitlytsia [in Ukrainian]. **6. Bulatova M.** (2015). Sistema olimpijskogo obrazovaniya v Ukraine [The system of Olympic education in Ukraine]. *Nauka v olimp. sporte – Science in Olympic sports*, 2, 5–9 [in Russian]. **7. Natsionalnyi** olimpijskyi komitet (NOK) Ukrainy [National Olympic Committee (NOC) of Ukraine]. Retrieved from <http://noc-ukr.org/news/21147/> (data zvernennia: 01.02.2021) [in Ukrainian].

Павлюк О. М., Брусак О. М. Переможці Олімпійських ігор другої половини ХХ століття: історія і сучасність Луганської області

В статті представлено маловідомі факти щодо здобутків призерів Олімпійських ігор Луганської області другої половини ХХ століття. Історичні дані надали можливість повною мірою дослідити спортивні традиції й в історичному контексті згадати відомі імена учасників та призерів Олімпійських ігор Луганської області.

В процесі дослідження встановлено, що відправною точкою для Луганської області на Олімпійських іграх можна вважати Рим, де Валерієм Брумелль було завойовано першу медаль. Доведено, що Луганська область славиться давніми спортивними традиціями. Всьому світу відомі імена учасників та призерів Олімпійських ігор нашого краю.

На Олімпійських іграх ними завойовані золоті, срібні та бронзові медалі. Встановлено, що золоті сторінки в літопис спорту Луганської області вписали учасники та призери Олімпійських ігор. Більшість наших співвітчизників продовжили свою спортивну діяльність в статусі тренерів.

Виявлено, що Луганська область активно залучає підростаюче покоління до провадження всеукраїнських проєктів НОК та реалізовує власні заходи, такі як, «Брейн-ринг – Луганщина олімпійська» чи пізнавальна вікторина «Спортивна країна» серед закладів дошкільної освіти області. Попри всі труднощі – непросту ситуацію на Луганщині й у всьому світі, Луганська область має славні олімпійські традиції. Охарактеризовано тренувальну базу у м. Кремінна, на якій у різні роки до своїх олімпійських тріумфів готувалися і продовжують тренуватися чимало Олімпійських чемпіонів та зірок спорту. Встановлено, що нині представники Луганської області завоювали 3 олімпійські ліцензії для участі в XXXII Олімпійських іграх у Токіо – дві у стрибках у воду та одну у спортивній гімнастиці.

Ключові слова: Олімпійські ігри, спортсмени, Луганська область.

Павлюк Е. М., Брусак А. М. Победители Олимпийских игр второй половины XX века: история и современность Луганской области

В статье представлены малоизвестные факты относительно достижений призеров Олимпийских игр Луганской области второй половины XX века. Исторические данные предоставили возможность в полной мере исследовать спортивные традиции и в историческом контексте вспомнить имена участников и призеров Олимпийских игр Луганской области.

В процессе исследования установлено, что отправной точкой для Луганской области на Олимпийских играх можно считать Рим, где Валерием Брумелль было завоевано первую медаль. Доказано, что Луганская область славится давними спортивными традициями. Всеми миру известны имена участников и призеров Олимпийских игр нашего края. На Олимпийских играх ними завоеванные золотые, серебряные и бронзовые медали. Установлено, что золотые страницы в летопись спорта Луганской области вписали участники и призеры Олимпийских игр. Большинство наших соотечественников продолжили свою спортивную деятельность в статусе тренеров.

Виявлено, що Луганська область активно привлекать підрастаюче покоління к проведенню всеукраїнських проєктів НОК и реалізує собствених заходи, такі як, «Брейн-ринг – Луганщина олімпійська» или пізнавальна вікторина «Спортивна країна» среди заведений дошкільного образования області. Несмотря на все трудности – непростую ситуацію на Луганщине и во всем мире, Луганская область имеет славные олимпийские традиции.

Охарактеризовано тренувальну базу в г. Кременная, на якій в різні роки до своїх олімпійських триумфів готувалися і продовжують тренуватися багато Олімпійських чемпіонів і зірок спорту. Встановлено, що в наші часи представники Луганської області завоювали 3 олімпійські ліцензії для участі в XXXII Олімпійських іграх в Токио – дві в прыжках в воду і одну в спортивній гімнастиці.

Ключевые слова: Олімпійські ігри, спортсмени, Луганська область.

Pavliuk O., Brusak O. Winners of the Olympic Games of the Second Half of the Twentieth Century: History and Modernity of Luhansk Region

The article presents little-known facts about the achievements of the winners of the Olympic Games of Luhansk region in the second half of the twentieth century. Historical data provided an opportunity to fully explore sports traditions and in the historical context to mention the famous names of participants and winners of the Olympic Games of Luhansk region.

In the course of the research it was established that the starting point for the Luhansk region at the Olympic Games can be considered Rome, where Valery Brumel won the first medal. It is proved that Luhansk region is famous for its ancient sports traditions. The names of participants and prize-winners of the Olympic Games of our region are known all over the world. They won gold, silver and bronze medals at the Olympic Games. It is established that the golden pages in the annals of sports of the Luhansk region were written by participants and prize-winners of the Olympic Games. Most of our compatriots continued their sports activities as coaches.

It was found that Luhansk region actively involves the younger generation in the implementation of all-Ukrainian NOC projects and implements its own activities, such as «Brain Ring – Luhansk Olympic» or cognitive quiz «Sports Country» among preschools in the region. Despite all the difficulties – the difficult situation in Luhansk region and around the world, Luhansk region has a glorious Olympic tradition. The training base in Kreminna is described, where many Olympic champions and sports stars have been preparing and continue to train for their Olympic triumphs in different years. It is established that now the representatives of Luhansk region have won 3 Olympic licenses to participate in the XXXII Olympic Games in Tokyo – two in diving and one in gymnastics.

Key words: Olympic Games, athletes, Luhansk region.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2021 р.

Прийнято до друку 30.04.2021 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Бабич В. І.